

Nr 155.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten för kommunikationsverken m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde komma att föreläggas riksdagen, till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten för budgetåret 1944/45 beräkna följande investeringsanslag under statens affärsverksfonder, nämligen till

	Kronor.
Postverket	3 000 000
Telegrafverket	12 000 000
Statens järnvägar	25 000 000
Statens vattenfallsverk	2 000 000.

Beloppen voro allenast preliminärt beräknade i anslutning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang förordnat beträffande kapitalbudgetens omläggning (1944 års statsverksproposition, Kapitalbudgeten, Investeringsplan), och jag framhöll att frågan om bestämmandet av de belopp, som bleve erforderliga, borde upptagas i särskild proposition i samband med avgivande av förslag i fråga om rörelsekrediter till de statliga affärsdrivande verken.

Jag anhåller nu att få återkomma till frågan om anslag till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten och den i samband därmed stående frågan om rörelsekrediter för affärsverken. Beträffande den omläggning av kapitalbudgeten, som bör föranleda anslag till dessa båda ändamål och som numera i princip godkänts av riksdagen, torde jag i huvudsak få hänvisa till vad chefen för finansdepartementet härom anfört i statsverkspropositionen.

Här må endast erinras, att förslaget beträffande kapitalbudgetens omläggning, i vad avser nu förevarande frågor, syftar till att vinna en mera fullständig överblick över den statliga investeringsverksamheten än vad för närvarande är möjligt. I detta syfte skola ersättningsanskaffningarna i motsats till vad för närvarande är fallet redovisas över riksstaten. Inom fonderna disponibla likvida medel förutsätts användas för finansiering av beslutade investeringar, och en strängare anslagsredovisning genomföres. Sistnämnda ändringar medföra behov av nya eller ökade rörelsekrediter för vissa verk. För affärsverkens del hava ersättningsanskaffningarna i regel finansierats med anlitage av verkens förnyelsefonder i enlighet med särskilda av Kungl. Maj:t fastställda stater. I den mån ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten hänföra sig till ändamål, för vilka särskilda anslag begärts, hava i de äskanden, som förelagts årets riksdag, i huvudsak inräknats erforderliga belopp jämväl för de behov, vilka enligt hittillsvarande ordning skulle hava tillgodosetts av förnyelsefondsmedel. För övriga ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten erfordras särskilda anslag. Enär staterna för förnyelsefonderna hänfört sig till kalenderår i motsats till kapitalbudgeten, som avser budgetår, böra förnyelsefondsstater fastställas allenast för första hälften av år 1944.

Genom beslut den 4 januari 1944 anbefalldes Kungl. Maj:t generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen — envar beträffande styrelsens ämbetsområde — att, med beaktande av vad chefen för finansdepartementet samma dag anfört beträffande omläggning av kapitalbudgeten och efter samråd i erforderlig mån med riksräkenskapsverket, till Kungl. Maj:t före den 1 februari 1944 inkomma med utredning och förslag i fråga om dels anslag för budgetåret 1944/45 till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, dels ock behovet av rörelsekredit jämte i samband där-

med stående förhållanden. Tillika anbefallde Kungl. Maj:t styrelserna att inkomma med förslag till sådan ändring av tidigare till Kungl. Maj:t ingivna förslag rörande användningen av förnyelsefondsmedel för år 1944, att förslagen komme att avse medelsbehovet under första halvåret 1944. De anbefallda förslagen hava avgivits av generalpoststyrelsen den 28 januari, av telegrafstyrelsen den 29 januari, av järnvägsstyrelsen den 31 januari och av vattenfallsstyrelsen den 4 februari 1944.

I ämbetsverkens skrivelser hänvisas i olika sammanhang till yttranden över en av riksräkenskapsverket den 12 juni 1943 överlämnad utredning angående kapitalbudgetens omläggning. En närmare redogörelse för utredningen, yttrandena samt av riksräkenskapsverket avgivet förnyat utlåtande i ämnet har lämnats i Bihang E till bilagan Inkomster å riksstaten i årets statsverksproposition. Jag tillåter mig hänvisa till denna redogörelse.

Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.

Innan jag ingår på de olika verkens behov av anslag till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten torde jag något få beröra ett spørsmål av principiell natur, nämligen om i de olika verkens anslag för ändamålet böra inräknas medel för mötande av risk för katastrofskador, ävensom vissa andra frågor av närmast budgetteknisk natur.

I samband med förarbetena till kapitalbudgetens omläggning anförde *generalpoststyrelsen* i skrivelse till riksräkenskapsverket den 29 oktober 1943 följande.

Enligt kungl. brev den 19 mars 1926 angående bestämmelser rörande statens järnvägar, statens vattenfallsverk, telegrafverket och postverket tillhöriga förnyelsefonder få utgifter för försäkring av sådan egendom, för vilken avsättning till förnyelsefond äger rum, icke förekomma efter utgången av då förefintliga, dylik egendom berörande försäkringsavtals giltighetstid. Vidare föreskrives i brevet, att beräkningarna angående avsättning till förnyelsefond skola företagas på grundval av att lämpligt belopp avsattes för mötande av brand- och olycksfallsrisker; härtill skall hänsyn tagas vid procenttalens avvägande.

I anledning av sagda bestämmelser har generalpoststyrelsen, alltsedan dessamma började tillämpas, för nu ifrågavarande ändamål avsatt till förnyelsefond för postverkets byggnader ett belopp, som ungefär motsvarar de sammanlagda brandförsäkringspremier, postverket skulle ha erlagt för byggnaderna, därest dessa varit brandförsäkrade i försäkringsanstalt till belopp, motsvarande byggnadernas bokförda värden. Avsättningsbeloppet i fråga har under de sista åren utgjort omkring 25 000 kronor per år. Sammanlagt har för försäkringsändamål beträffande postverkets fastigheter hittills avsatts omkring 450 000 kronor.

För inventarierna utgjorde den avsättning, varom nu är fråga, ursprungligen 50 000 kronor per år. Under de senare åren har ansetts böra räknas med ett avsättningsbelopp av ungefär en promille av bokförda värdet. Motorfordonen äro i försäkringsanstalt försäkrade, dock endast mot skada, som tillfogats tredje man. — För postverkets fartyg slutligen har fondavsättningen på grund av brand- och olycksfallsrisker beräknats till $\frac{2}{3}$ ‰ å det nya fartygets anskaffningskostnad.

I samband med behandlingen av riksräkenskapsverkets till generalpoststyrelsen remitterade utredning rörande kapitalbudgetens utformning har styrelsen haft anledning att något närmare ingå på försäkringsspörsmålet. Vid ett bifall till det förslag, vari utredningen utmynnar, skulle nämligen möjligheterna att snabbt erhålla medel för iståndsättande av egendom, som gått förlorad eller skadats genom eldsvåda eller annan liknande olycka, minska i hög grad, såvida icke den kostnadsram för investeringar och ersättningsanskaffningar, som enligt förslaget skall fastställas av riksdagen, verkligen blir tilltagen med erforderlig marginal. Generalpoststyrelsen har därför också i sitt utlåtande över utredningen uppställt såsom ett oeftergivligt villkor för att styrelsen överhuvudt skall kunna biträda förslaget, att nyssnämnda marginal blir stor nog för att möta jämväl anspråk, som kunna göra sig gällande på grund av eldsvådor o. dyl.

Vidare har generalpoststyrelsen framhållit, att styrelsen så sent som hösten 1942 fått sin erfarenhet i fråga om behovet av medel i anledning av eldsvådor förnyad. Den 19 oktober 1942 nedbrann nämligen posthuset i Råda, som har ett bokfört värde av 37 614 kronor. Redan den 15 januari 1943 kunde Kungl. Maj:t, tack vare att husets återuppbyggande får bekostas med medel ur postverkets förnyelsefond, anvisa det belopp, 155 000 kronor, som erfordras för ändamålet.

Denna händelse visar emellertid även, att det knappast är tillfredsställande att utan vidare till grund för avsättningen för försäkringsändamål lägga egendomens bokförda värde. Om möjligt ännu tydligare skulle detta förhållande ha framträtt, om det varit exempelvis centralposthuset i Stockholm (fastigheten i kvarteret Blåmannen utom postgirobyggnaden), som blivit skadat genom eldsvåda. Denna byggnads bokförda värde utgör i runt tal 3 miljoner kronor, medan uppförande av en däremot svarande byggnad nu säkerligen skulle kosta det tredubbla beloppet. Avsättningen lär i dessa båda och många andra fall vara att betrakta såsom otillräcklig. Densamma synes i stället böra, vad fastigheterna angår — från inventarier och fartyg bortses i detta sammanhang — beräknas med utgångspunkt från ett värde, som någorlunda överensstämmer med kostnaden för en motsvarande byggnads återuppförande.

De nuvarande förnyelsefondsbestämmelserna torde väl icke i och för sig lägga hinder i vägen för en sådan beräkning av avsättningen för försäkring, som nyss nämnts. I det läge, vari hela frågan om affärsverkens förnyelsefonder befinner sig, och då en viss likformighet i de skilda myndigheternas förfaringsätt härvidlag torde vara önskvärd, har generalpoststyrelsen emellertid icke ansett sig böra för närvarande hos Kungl. Maj:t föreslå ändring i hittills tillämpad avsättningsprocent.

I fråga om den lämpligaste formen för åstadkommande, i anslutning till det ovan anförda, av en garanti för att medel snabbt kunna ställas till förfogande för ersättningsarbeten vid eldsvådor eller andra liknande olyckor, därest riksräkenskapsverkets förslag beträffande kapitalbudgetens utformning genomföres, synes ett närmare övervägande påkallat. En lösning av frågan är, att det belopp, som å investeringsstaten skall beräknas för ersättningsanskaffningar, tilltages stort nog för att möta även olycksfallsrisker. En annan möjlighet torde vara, att särskilt anslag (investeringsbemyndigande) för ändamålet uppföres å investeringsstaten. Avsättningarna för försäkring skulle i båda dessa fall ske tillsammans med övriga avsättningar till förnyelsefond (vårdeminskningsskonto). För postverkets del skulle enligt generalpoststyrelsens åsikt erfordras, att ett belopp av omkring 1 miljon kronor för varje år funnes tillgängligt för omhandlade ändamål.

Ytterligare en lösning, som synes värd att diskutera, vore, att för varje

verk bildades en särskild försäkringsfond, till vilken avsättningarna för försäkringsändamål skulle överföras. Ersättningsarbeten i anledning av eldsvådor och liknande olyckor skulle då — efter beslut av Kungl. Maj:t, för den händelse bestämmanderätten icke ansåges kunna överlätas åt vederbörande verk — bekostas med medel ur denna fond. Densamma skulle såsom grundplåt tillgodoföras det för försäkringsändamål till förnyelsefond redan avsatta beloppet, minskat med utgifter för ersättningsarbeten på grund av inträffade olyckor. Eventuellt skulle extra avsättningar verkställas för att bringa försäkringsfonden upp till en storlek, som närmare svarar mot vederbörande egendoms verkliga värde. Fondens medel skulle mot ränta, som lämpligen borde komma fonden till godo, placeras i riksgäldskontoret.

Det torde väl närmast ankomma på riksräkenskapsverket, som haft uppdraget att verkställa utredning rörande affärsverkens förnyelsefonder om hand, att till övervägande för samtliga berörda verks del upptaga de ovan angivna spörsmålen angående avsättning för försäkringsändamål samt medelsanvisning för ersättningsarbeten på grund av eldsvådor och liknande olyckor.

I anledning av generalpoststyrelsens skrivelse anförde *riksräkenskapsverket* i särskilda skrivelser den 20 januari 1944 till de berörda ämbetsverken följande.

Vid behandling av dessa frågor bör skiljas mellan å ena sidan sättet för reglering av den uppkomna förlusten och å andra sidan sättet för finansiering av ersättningsanskaffningen.

Generalpoststyrelsen exemplifierar sin framställning med ett nyligen inträffat fall. En byggnad, bokförd till 37 614 kronor, hade brunnit. Kungl. Maj:t kunde kort därefter för byggnadens ersättande ur förnyelsefonden anvisa 155 000 kronor. Eftersom för den brunna byggnaden icke kunde till förnyelsefonden ha avsatts högre belopp än 37 614 kronor — sannolikt var avsättningen lägre då årsavsättningen endast är 1 procent på bokförda värdet — har sålunda nybyggnaden till huvudsaklig del täckts med medel avsatta för förnyelse av andra byggnader. Därmed uppkommer en ökning av de fasta tillgångarnas värden, som med de nya reglerna för kapitalbudgetens uppställning hade bort redovisas å investeringsanslag.

Förlusten bör i sådant fall täckas genom att den brunna byggnadens värde avskrivs med anlåtande av förnyelsefonden. Om byggnadens hela värde icke är avskrivet — detta kan även vid kollektiv avskrivning lätt konstateras, om man känner byggnadens bokförda anskaffningsvärde, avskrivningsprocenten och den tid under vilken avskrivning förekommit — bör skillnadsbeloppet täckas genom extra avsättning till förnyelsefonden (värdeminskningsskontot) och påverkar alltså verkets överskott. Skulle emellertid denna väg icke slå till buds eller är förlusten av sådan storleksordning, att den genom en dylik normal reglering skulle helt förrycka verkets resultatredovisning (katastrofskador), har redan vid nuvarande system öppnats möjlighet att överföra förlusten till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. För förluster, som uppkomma i samband med statlig utlåning, kommer sistangivna form för förlusttäckning regelbundet till användning. I vad nu sagts sker ingen ändring vid övergång till det framlagda förslaget till ändrad utformning av kapitalbudgeten.

För ersättande av de förstörda objekten föreslår generalpoststyrelsen tre alternativa lösningar, samtliga utformade med beaktande av önskemålet att medel snabbt kunna ställas till förfogande för ersättningsarbeten, nämligen antingen att det för ersättningsanskaffningar avsedda beloppet tillages stort

nog att möta olycksfallsrisker eller att ett särskilt anslag uppföres för ändamålet eller att för varje verk upplägges en försäkringsfond, till vilken avsättningar för försäkringsändamål skulle överföras.

Hänsyn bör enligt riksräkenskapsverkets uppfattning även tagas till att ersättning av skadade objekt icke motsvarar en försäkringsmatematisk täckning av förlusten utan en anskaffning, som verkställes med iakttagande av de behov och anspråk som göra sig gällande vid tiden för anskaffningen. Det ersättande objektet får därför ofta ett helt annat utförande och värde än det skadade.

Med anledning av vad sålunda anförts framlade riksräkenskapsverket för sin del följande förslag beträffande täckande av förluster, uppkomna genom skador å verkets egendom.

För täckande av smärre skador intill ett belopp, som kan anses motsvara den normala årskostnaden för sådana skador, borde vid vart och ett av de affärsdrivande verken i ersättningsanslaget inräknas ett belopp, som efter anvisning av Kungl. Maj:t skulle stå till vederbörande styrelses förfogande.

För skador av större omfattning, vilka endast uppkomma mera sporadiskt, vore det opraktiskt att inräkna särskilda belopp i varje särskild investeringsstat. Riksräkenskapsverket förordade därför i stället, att ett för samtliga affärsverksfonder och övriga fastighetsförvaltande fonder gemensamt investeringsanslag för oförutsedda utgifter uppfördes å kapitalbudgeten, för vilket anslag dispositionsreglerna borde överensstämma med driftbudgetens anslag till oförutsedda utgifter. Med hänsyn till att större skador ofta icke kunna ersättas så snabbt, att medel icke kunna äskas av riksdagen, borde anslaget kunna begränsas till 5 miljoner kronor. Anslaget borde stå till Kungl. Maj:ts förfogande för att i riksgäldskontoret lyftas av de myndigheter, som därur erhålla anvisning.

Avsättning för mötande av brandrisk skulle i så fall icke vidare behöva förekomma.

Motorfordon borde icke vidare försäkras mot skada, som tillfogas tredje man. Sådana skador borde täckas från vederbörande verks driftkostnadsstat.

För skador vid krigsfall förutsattes, att medel å beredskapsstat skulle stå till förfogande.

Riksräkenskapsverket förordade, att de olika kommunikationsverken måtte beräkna anslaget till ersättningsanskaffning med utgångspunkt från vad verket sålunda föreslagit.

Jag övergår härefter till verksstyrelsernas framställningar rörande beräkning av anslagen till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.

Postverket.

I sin skrivelse den 28 januari 1944 har *generalpoststyrelsen* förklarat sig icke vilja motsätta sig förslaget, att ett gemensamt anslag av 5 miljoner kronor skulle anvisas för mötande av katastrofrisker. Härigenom skulle huvudsyftet med styrelsens upptagande av försäkringsfrågan nås, nämligen att medel för ersättningsarbeten kunde utan tidsutdräkt ställas till vederböran-

de verks förfogande. För sin del funne dock styrelsen vissa skäl tala för, att avsättning av driftmedel till en försäkringsfond för reglering av ifrågavarande skador vore en lämpligare form för frågans lösning.

Generalpoststyrelsen förklarar sig i sin skrivelse vidare icke kunna tillstyrka, att motorfordon ej vidare skulle försäkras mot skador, som tillfogas tredje man. Utgifterna för försäkring av postverkets motorfordon belastade helt verkets driftkostnader. Om försäkringen skulle upphöra, redan innan — på sätt av särskilda sakkunniga nyligen föreslagits — något särskilt organ för skaderegleringar inrättats, måste styrelsen föranstalta om att den speciella sakkunskap, som erfordrades på ifrågavarande område, tillfördes styrelsen. Kostnaderna härför skulle säkerligen göra det olämpligt att nu övergå till det avsedda systemet.

Generalpoststyrelsen upplyser, att behållningen i postverkets förnyelsefond den 31 december 1943 beräknats hava utgjort i runt tal 14 600 000 kronor. Härav hade 12 000 000 kronor överlämnats till riksgäldskontoret för förvaltning. Avsättningen till förnyelsefond för år 1944 hade i driftkostnadsstaten för år 1944 fastställts till 1 965 000 kronor.

Härefter övergår styrelsen till frågan om storleken av det anslag, som för nästa budgetår erfordras för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid postverket, samt anför härutinnan.

Vad först angår den del av anslaget, som hänför sig till *fastigheterna*, vill generalpoststyrelsen framhålla, att styrelsen alltsedan år 1927 varje år ägt disponera minst 100 000 kronor för mindre omfattande ersättningsarbeten å postverkets fastigheter. Med hänsyn särskilt till svårigheterna att så långt i förväg, som nu är fallet, helt överblicka behovet av dylika medel har styrelsen ansett sig böra för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1944/45 beräkna ett belopp av 150 000 kronor. I anslutning till vad i det föregående anförts i fråga om inräknande i ersättningsanslaget av belopp för täckande av smärre skador vid eldsvådor o. dyl., anser generalpoststyrelsen vidare, att ett belopp av likaledes 150 000 kronor bör stå till förfogande för sådant ändamål under budgetåret. Brandskador av någon nämnvärd omfattning å fastigheterna ha hittills uppträtt endast sporadiskt, och alldenstund skador av större omfattning avses skola täckas från det föreslagna särskilda investeringsanslaget för oförutsedda utgifter, synes sistnämnda belopp kunna vara tillfyllest.

I detta sammanhang får generalpoststyrelsen erinra om att — såsom omnämnts i generalpoststyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 december 1941 med förslag i fråga om användande under år 1942 av medel ur postverkets förnyelsefond — det torde få anses vara i princip beslutat, att ett belopp av 290 000 kronor ur sagda fond skall användas för om- och tillbyggnad av posthuset i Karlstad, ehuru tidpunkten härför ej blivit av Kungl. Maj:t bestämd. För den händelse beloppet icke är avsett att ställas till generalpoststyrelsens förfogande redan under första halvåret 1944, synes det samma böra ingå i det anslag för ersättningsanskaffningar, varom nu är fråga.

Det för fastigheter erforderliga beloppet skulle alltså utgöra 590 000 kronor, eller avrundat 600 000 kronor.

Vidkommande *inventarierna* får generalpoststyrelsen, med understrykande av sitt uttalande i skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 december 1943 med förslag i fråga om användande under år 1944 av medel ur postverkets förnyelse-

fond, framhålla att ersättningsanskaffningen under de senaste åren på grund av rådande förhållanden måst inskränkas i högre grad än som eljest skulle varit fallet. Särskilt gäller detta motorfordonsparken. Följden härav blir ofrånkomligen, att behovet av ersättningsanskaffning avsevärt ökas under en tid framåt. Sålunda behöva, enligt vad nu kan förutses, i början av år 1945 närmare 20 postdiligenser och cirka 50 gengasaggregat, som användas i diligenstrafiken, utbytas mot nya objekt. Kostnaden härför beräknas till omkring 940 000 kronor. Det är vidare nödvändigt att under budgetåret ersätta ett betydande antal andra automobiler, elektriska plattformsvagnar och traktorer, som äro uttjänta, med nya fordon, var till erfordras omkring 780 000 kronor.

Under de båda närmaste budgetåren — liksom även under första halvåret 1944 — måste dessutom räknas med en speciell utgiftspost, nämligen för anskaffning av maskinella transportanordningar ävensom sorteringsfack och andra specialinventarier till det nya bangårdspostkontor i Stockholm, vilket är under uppförande. Inventarierna i fråga äro avsedda att ersätta motsvarande i det gamla bangårdspostkontoret befintliga inventarier, som äro uttjänta och icke kunna överflyttas till den nya byggnaden. För budgetåret 1944/45 beräknas härför ett utgiftsbelopp av ungefär 400 000 kronor.

Slutligen bör av samma anledning, som ovan anförts beträffande fastigheterna, något belopp finnas tillgängligt för täckande av skador av mindre omfattning, orsakade av eldsvådor eller andra liknande olyckor. De kostnader, generalpoststyrelsen hittills haft av sådan anledning, ha huvudsakligen hänfört sig till brandskador. Generalpoststyrelsen anser, att i anslaget för ersättningsanskaffningar bör för inventariernas vidkommande inräknas ett belopp för nu ifrågakvarande ändamål av 150 000 kronor.

För inventarier har styrelsen sålunda beräknat behovet av medel för ersättningsanskaffning till 3 100 000 kronor, fördelade sig på olika utgiftsgrupper enligt följande uppställning.

	Kronor.
Kontors- och verkstadsmaskiner	130 000
Motorfordon, gengasaggregat och elektriska plattformsvagnar . .	1 720 000
Övriga inventarier, som anskaffas centralt genom postverkets per-	
sedelförråd, häri inberäknade vid postverkets verkstad tillver-	
kade inventarier	300 000
Distrikts- och lokalförvaltningarnas ersättningsanskaffning av	
möbler m. m., som ej tillhandahållas centralt	400 000
Ersättningsanskaffning av inventarier till det nya bangårdspost-	
kontoret i Stockholm	400 000
Marginal för täckande av smärre skador genom eldsvådor och	
dylikt	150 000
Summa kronor	3 100 000.

Då, enligt vad nyss nämnts, styrelsen beräknat motsvarande medelsbehov för fastigheternas vidkommande till 600 000 kronor, skulle alltså enligt generalpoststyrelsens beräkningar för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid postverket för budgetåret 1944/45 erfordras ett anslag av 3 700 000 kronor.

Telegrafverket.

Telegrafstyrelsen har i sin skrivelse den 29 januari 1944 till en början erinrat, att storleken av de per kalenderår av Kungl. Maj:t medgivna anslagen ur telegrafverkets förnyelsefond under åren 1936—1943 varierat mellan lägst 12,7 och högst 18,2 miljoner kronor samt att styrelsen gjort framställning om att för kalenderåret 1944 få använda medel ur fonden till ett sammanlagt belopp av 14,5 miljoner kronor.

Styrelsen förklarar sig vid beräkningen av behovet av anslag för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten hava utgått från dels att icke några medel för förnyelsearbeten, betingade av behovet att bedriva ersättningsarbeten i snabbare takt vid möjligen uppkommande arbetslöshet, och ej heller några medel för mötande av katastrofskador skulle beräknas i detta sammanhang. Med dessa utgångspunkter har telegrafstyrelsen beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 19 950 000 kronor. Härav hänför sig ett belopp av 5 000 000 kronor till sådana ersättningsarbeten å de lokala telefontäten, som hittills icke brukat bestridas med förnyelsefundsmedel. Kostnaden för övriga ersättningsarbeten, alltså sådana för vilka förnyelsefundsmedel tidigare brukat tagas i anspråk, hava av styrelsen beräknats till sammanlagt 17 000 000 kronor, varav för automatisering av telefonstationer och abonnenttelefonväxlar omkring 9 500 000 kronor, för rikskablar omkring 4 500 000 kronor, för landskablar omkring 2 000 000 kronor samt för ombyggnad av radiostationer m. m. omkring 1 000 000 kronor. Av nyssnämnda belopp å 17 000 000 kronor hava emellertid 2 050 000 kronor inräknats i det för nästa budgetår å kapitalbudgeten äskade investeringsanslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, varför netto-medelsbehovet under anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten skulle utgöra $(5\,000\,000 + 17\,000\,000 - 2\,050\,000)$ 19 950 000 kronor. Vid denna beräkning har telegrafstyrelsen utgått från att sådana skador å telegrafverkets blankledningsnät, som kunna förorsakas av snöstorm o. dyl. samt sådan förstörelse av enstaka telefonapparater hos abonnenterna eller av små telefonväxlar, som ofta förekomma vid eldsvådor i telegrafverket ej tillhöriga lokaler, skola liksom hittills avföras såsom underhållskostnad för året.

Såsom motivering för sitt förslag att i ersättningsanslaget inräkna ett belopp av 5 000 000 kronor för bestridande av vissa kostnader för ersättningsarbeten, som hittills icke brukat utgå av förnyelsefundsmedel, har telegrafstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Då förnyelsefonden på sin tid inrättades vid telegrafverket, var huvudskälet härför, att man därigenom ville förhindra de fluktuationer i överskottens storlek som, när kostnaderna för ersättningsarbeten bestridas direkt med driftmedel, måste uppkomma därigenom, att sådana arbeten under olika år kunna bedrivas i avsevärt varierande omfattning. För att nå det uppställda syftet med fonden var det emellertid icke nödvändigt att bestrida *alla* ersättningsarbeten med förnyelsefundsmedel. Såsom telegrafstyrelsen också framhöll i sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 november 1926, då det för första gången gällde anvisande av medel från telegrafverkets förnyelsefond, hade styrelsen funnit det vara lämpligast att ge begreppet underhåll en jämförelse-

vis vidsträckt innebörd, varigenom det kommit att omfatta även vissa löpande förnyelsekostnader. Samtidigt ha emellertid också procentalen för avsättning till förnyelsefonden, särskilt vad beträffar de lokala telefonnäten, satts lägre än som kunde beräknas motsvara anläggningarnas genomsnittliga livslängd.

De ersättningsarbeten, för vilka förnyelsefonden tagits i anspråk, ha i huvudsak avsett automatisering av manuelle stationer och abonnenttelefonväxlar, blanka lands- och riksledningars ersättande med lands- resp. rikskablar, utbyte av äldre telegrafapparater mot modernare sådana samt ersättande av äldre radiostationer av olika slag med nya, modernare stationer. Däremot ha förnyelsefondsmedel icke tagits i anspråk för kablifiering av blanka abonnentledningar eller för nedskrivning av de bokförda nätvärdena med värdet av nedtagna apparater efter upphörda telefonabonnemang. Dessa kostnader ha i stället direkt avförts såsom driftkostnad under vederbörande år.

Enligt det av riksräkenskapsverket framlagda och av Kungl. Maj:t godtagna förslaget till förvandling av förnyelsefonderna till verkliga värdeminskningskonton torde man få förutsätta, att nedskrivning av de bokförda nätvärdena med värdet av ersatta eller upphörda anläggningar i fortsättningen skall ske över värdeminskningskontot även i fråga om nu senast omnämnda anläggningsdelar i stället för genom belastning av årets driftkostnader. Ett sådant ändrat tillvägagångssätt förutsätter emellertid i sin tur en höjning av procentalen för avsättning till värdeminskningskonto. För närvarande sker avsättning till förnyelsefonden med 3 % å de bokförda anläggningsvärdena för samtliga telefonanläggningar. Om samma procental skulle bibehållas oförändrat även efter det förnyelsefonden förvandlats till värdeminskningskonto och värdeminskningskontot skulle användas för nedskrivning av värdet av samtliga slojade eller upphörda anläggningar, skulle det innebära, att man förutsatte en genomsnittlig livslängd hos telegrafverkets anläggningar av $33\frac{1}{3}$ år, vilket är uppenbart orimligt. Med hittills gällande ordning har det låga procenttalet emellertid varit motiverat just därav, att avsättningarna i realiteten icke avsett avskrivning av samtliga anläggningar utan endast av en del av dem.

Telegrafstyrelsen är icke i detta ögonblick beredd att taga ställning till frågan om hur pass stor höjning av avsättningsprocenttalet, som i anledning av vad ovan anförts kan behöva vidtagas från och med den 1 juli 1944, utau har för avsikt att efter närmare utredning återkomma till denna sak. I förbigående bör dock anmärkas, att den ökning av driftkostnaderna, som blir en följd av en dylik höjning av procenttalet för avsättningen, kommer att motsvaras av minskade underhållskostnader. Anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten måste emellertid redan nu beräknas med hänsynstagande till att detsamma i fortsättningen skall innefatta kostnader även för sådana ersättningsarbeten i de lokala telefonnäten, som hittills icke ha brukat bestridas med förnyelsefondsmedel.

I detta sammanhang torde något få beröras frågan om sättet för bestri dande av kostnaderna för husbyggen vid telegrafverket.

I en å telegrafstyrelsens ekonomibyrå upprättad, den 25 februari 1944 dagtecknad promemoria sammanfattas gällande praxis i detta hänseende sålunda.

1) För större telefonstationsbyggnader eller andra större byggnadsföretag anvisas investeringsanslag av riksdagen för varje särskilt byggnadsföretag. Det lägsta för sådant ändamål anvisade beloppet har under senare år varit

70 000 kronor (telefonstationsbyggnader i Hässelby villastad resp. Lännersta för budgetåret 1943/44).

2) För *större överdragsstationsbyggnader*, i vissa fall med tillhörande bostadsbyggnader, ha särskilda anslag icke anvisats av riksdagen, utan byggnadskostnaderna ha inkluderats i kostnaderna för resp. rikskablar, vilka bestritts dels med anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, dels med anslag från telegrafverkets förnyelsefond. Kostnaderna för dessa överdragsstationsbyggnader ha i allmänhet uppgått till 50 000 à 100 000 kronor och kostnaderna för bostadsbyggnader, när sådana förekommit, till 50 000 à 60 000 kronor.

3) För de *smärre byggnader för obemannade överdragsstationer*, som måste anordnas i samband med införandet av bärfrekvensdrift å rikskablar, ha kostnaderna likaledes inkluderats i kostnaderna för vederbörande kablar eller i kostnaderna för anordnandet av bärfrekvensdrift å äldre rikskablar. Liksom i förra fallet ha kostnaderna bestritts dels med anslaget till fortsatt utveckling, dels med anslag från telegrafverkets förnyelsefond. Kostnaden för dessa hus har hållit sig under 20 000 kronor.

4) För *mindre stationsbyggnader för automatiska växelstationer* ha kostnaderna inkluderats i kostnaderna för den automatiska stationsutrustningen och ha därmed blivit bestridda antingen med anslaget till fortsatt utveckling eller med från telegrafverkets förnyelsefond anvisade medel till automatiseringsarbeten. Dessa mindre telefonstationsbyggnader bestå som regel av för ändamålet särskilt konstruerade standardhus av trä — eller i några fall av tegel — för vilka erforderlig mark förvärvas antingen med äganderätt eller med nyttjanderätt för en tid av 50 år. Kostnaden för standardhusen understiger som regel 10 000 à 15 000 kronor. I några fall ha emellertid också behövt uppföras något större byggnader, för vilka kostnaderna ha uppgått till 20 000 à 60 000 kronor.

I promemorian anföres i anslutning till den lämnade redogörelsen bland annat följande.

Frågan om telegrafstyrelsens rätt att uppföra mindre stationsbyggnader har för ögonblicket blivit särskilt aktuell, därför att telegrafstyrelsen för att kunna erhålla arbetstillstånd måste kunna uppvisa beslut av Kungl. Maj:t. Detta gäller dock icke de egentliga standardhusen, eftersom dessa kunna uppföras av ett fåtal man. För större överdragsstationsbyggnader har bemyndigande att uppföra husen lämnats av Kungl. Maj:t i och med att anslag beviljats ur telegrafverkets förnyelsefond. För byggnader av mellanstorlek för automatiska växelstationer har sådant bemyndigande icke lämnats men ansetts ingå i bemyndigandet att disponera anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende respektive att disponera anslag ur telegrafverkets förnyelsefond till automatiseringsarbeten.

Efter den 1 juli 1944 kommer den hitillsvarande anvisningen av medel ur telegrafverkets förnyelsefond att upphöra. Kostnaderna för rikskabelanläggningar skola enligt statsverkspropositionen i sin helhet bestridas med anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, medan kostnaderna för automatiseringsarbeten skola bestridas med det nya anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, från vilket anslag medel få av telegrafstyrelsen disponeras efter särskild framställning till Kungl. Maj:t.

För större överdragsstationsbyggnader, eventuellt med tillhörande bostadsbyggnader, torde i fortsättningen böra förfaras så, att Kungl. Maj:t samti-

digt med sin sedvanliga skrivelse till telegrafstyrelsen med bemyndigande att disponera anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende jämväl lämnar styrelsen bemyndigande att uppföra de byggnader, som tillhöra i statsverkspropositionen omnämnda rikskabelanläggningar. Om behov skulle uppstå att påbörja uppförandet av dylika överdragsstationsbyggnader för rikskabelanläggning, för vilken medel skola beräknas i anslaget till fortsatt utveckling för ett senare budgetår, bör sådant bemyndigande likväl kunna lämnas av Kungl. Maj:t med stöd av att en del av årets anslag avser oförutsedda arbeten.

Beträffande de minsta slagen av byggnader — standardhus för automatiska växelstationer — måste nuvarande finansieringsmetod anses vara icke blott naturlig utan även den enda möjliga. Husen utgöra i detta fall endast ett hölje kring stationsutrustningen, och några lokaler för annat ändamål finnas icke i desamma, varför hus och stationsutrustning böra betraktas såsom en enhet. Som förut nämnts äro dessa hus ofta uppförda på arrenderad mark. För varje år måste ett stort antal dylika hus uppföras, och det är icke möjligt att längre tid i förväg avgöra, var eller till vilket antal dylika hus komma att uppföras under ett kommande budgetår. Kostnaden för dessa småhus bör därför i vad avser nya stationer påföras anslaget till fortsatt utveckling och i vad avser förutvarande manuela stationer bestridas från anslaget till ersättningsanskaffningar. Något särskilt bemyndigande från Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bör icke ifrågakomma på grund av det stora antalet dylika husbyggen och är ej heller behövt, eftersom arbetstillstånd ej behöver sökas.

I den mån byggnader för obemannade överdragsstationer ingå i arbeten, som skola bekostas med anslaget till ersättningsanskaffningar, böra även dessa små husbyggen kunna utföras av telegrafstyrelsen utan särskilt bemyndigande.

Saken ställer sig mera tveksam, då det gäller större byggnader än standardhus för automatiska växelstationer, sådana byggnader alltså för vilka byggnadskostnaden uppgår till 20 000 å 60 000 kronor. Även i fråga om dessa gäller, att det icke alltid är möjligt att planera deras uppförande i så god tid, att särskilt anslag för vart och ett av dem kan medtagas i statsverkspropositionen. I vissa fall måste dylika hus uppföras med tämligen kort varsel, exempelvis därför att en manuell station på grund av oberäknat stor abonentökning eller uppsägning av hyreskontrakt måste flyttas till andra lokaler, varvid det ofta blir ekonomiskt mest fördelaktigt att genast automatisera stationen, även om automatisering tidigare beräknats behöva ske först vid en senare tidpunkt. Dylika fall ha visat sig bli aktuella särskilt i de större städernas förortsområden.

Eftersom kostnaderna för automatiseringen av en sådan station skola bestridas med anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, skulle det enligt telegrafstyrelsens uppfattning vara naturligast, att Kungl. Maj:t samtidigt med att medgivande lämnades att använda ifrågavarande anslag även medgäve telegrafstyrelsen att uppföra för ändamålet behöfliga byggnader, detta så mycket mer som hus och stationsbyggnad även i detta fall kunna betraktas såsom en enhet, som ersätter den i förhyrd lokal förut befintliga manuela stationen.

Om man emellertid skulle anse, att uppförandet av byggnader, för vilka kostnaden kan uppgå till 50 000 å 60 000 kronor, icke bör betraktas såsom ersättningsanskaffning, kan man eventuellt också tänka sig, att kostnaderna i stället bestridas med anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende. Telegrafstyrelsen får i så fall i varje särskilt fall hos Kungl. Maj:t anhålla om bemyndigande att uppföra byggnaderna ifråga.

Statens järnvägar.

I sin förenämnda skrivelse den 31 januari 1944 har *järnvägsstyrelsen* till utgångspunkt för sin beräkning av medelsbehovet för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten för nästa budgetår tagit sitt tidigare i skrivelse den 22 december 1943 framlagda förslag till förnyelsefondsstat för år 1944. I sistnämnda skrivelse anhöll styrelsen tillika om medgivande att för därmed avsedda ändamål jämväl under år 1944 använda vissa kvarstående behållningar om sammanlagt 1 138 164 kronor å förnyelseanslag, som beviljats för tidigare år. Styrelsens förslag till förnyelsefondsstat för år 1944 slutade å ett belopp av 50 380 000 kronor. Härav motsvaras sammanlagt 22 255 000 kronor av belopp, som, efter det styrelsens förslag avgavs, redan i statsverkspropositionen äskats för skilda ändamål. Av förnyelsefondsmedel skulle sålunda återstå att täcka under år 1944 ett belopp av (50 380 000 — 22 255 000) 28 125 000 kronor. Av detta belopp har styrelsen funnit 11 850 000 kronor böra täckas av förnyelsefondsmedel under första halvåret 1944. Med utgångspunkt från styrelsens plan för förnyelsefondsmedlens disposition under år 1944 skulle sålunda i anslaget för budgetåret 1944/45 till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten till en början behöva inräknas ett belopp av (28 125 000 — 11 850 000) 16 275 000 kronor. Härtill komma erforderliga medel för ifrågavarande ändamål för första halvåret 1945. Dessa hava av styrelsen beräknats till 13 365 000 kronor, vadan hela medelsbehovet under anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid statens järnvägar för nästa budgetår skulle uppgå till (16 275 000 + 13 365 000) 29 640 000 kronor. Härtill komma förutnämnda belopp om tillhoppa 1 138 164 kronor av tidigare anvisade anslag från förnyelsefonden.

Järnvägsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår framgå närmare av en av styrelsen överlämnad tablå, vilken torde få såsom bilaga fogas till dagens statsrådsprotokoll (Bilaga B). För vinnande av överskådlighet torde jämväl styrelsens förslag till förnyelsefondsstat för första halvåret 1944 få fogas till statsrådsprotokollet (Bilaga A).

Till närmare belysning av vissa i förslaget under Bilaga B ingående anslagsposter har styrelsen anfört följande.

I fråga om de s. k. kollektiva anslagen — exempelvis till utvidgning och modernisering av bostadslägenheter, till bangårdsmaskinerier, inventarier samt vissa under olika rubriker upptagna diverse arbeten — har medelsbehovet för första halvåret 1945 i regel uppskattats till samma belopp som för första halvåret 1944; anslagsbehovet för budgetåret 1944/45 har med andra ord upptagits till samma belopp som tidigare beräknats för kalenderåret 1944.

IV. Anläggningar för telefon samt elektrisk belysning.

2. *Ledningstagare.*

Till ifrågavarande ändamål har i statförslaget för år 1944 upptagits ett belopp av 100 000 kronor. Härav anses belöpa på första halvåret 40 000 kronor och på andra halvåret 1944 60 000 kronor. För fortsatt anskaffning av dylik apparatur under första halvåret 1945 beräknas ett belopp av 60 000 kronor bliva erforderligt. Anslagsbehovet för budgetåret 1944/45 skulle sålunda uppgå till (60 000 + 60 000) 120 000 kronor .

V. Anläggningar för elektrisk tågdrift.

2. *Diverse arbeten.*

För diverse arbeten å anläggningar för elektrisk tågdrift har i statförslaget för 1944 upptagits ett belopp av 1 000 000 kronor, varav ansetts belöpa på första halvåret 1944 700 000 kronor och på andra halvåret 300 000 kronor. För fortsättande av ifrågakarande arbeten beräknas för första halvåret 1945 bliva erforderligt ett belopp av 825 000 kronor, varför anslagsbehovet för budgetåret 1944/45 uppgår till (300 000 + 825 000) 1 125 000 kronor.

VI. Anläggningar vid huvudverkstäder.

1. *Modernisering av värmeledning m. m. vid huvudverkstaden Örebro.*

Högtrycksångvärmeledningen i den äldre delen av vagnverkstaden i Örebro är numera försliten och kräver årligen stora underhållskostnader. Då bränsleåtgången för densamma dessutom är stor i förhållande till effekten, torde den snarast böra ersättas med hetvattenvärmeledning, i likhet med vad som tidigare skett i andra delar av huvudverkstaden.

För nedbringande av värmebehovet böra innerfönster samtidigt insättas i ifrågakarande verkstads synnerligen stora taklanterniner, vilken åtgärd skulle kraftigt minska anläggningskostnaderna för hetvattenvärmeledningen.

Ovannämnda åtgärder beräknas tillsammans giva så stor bränslebesparing, att denna, räknat efter fredspriser, jämte minskningen i underhållskostnader torde förränta den beräknade anläggningskostnaden, 250 000 kronor, med ca 10 %.

På grund av vad sålunda anförts har i statförslaget för budgetåret 1944/45 till här ifrågakarande ändamål medräknats ett anslagsbelopp av 250 000 kronor.

IX. Rullande materiel.

1. *Ånglok, ombyggnad m. m.*

I sin skrivelse den 22 december 1943 angående förnyelsefondsstaten för år 1944 meddelade styrelsen under ovanstående rubrik, att för fortsatt ombyggnad av E-lok samt för ersättning av slopmässiga ångpannor m. m. under år 1944 erfordrades cirka 500 000 kronor. Med hänsyn till den behållning, som förefanns å tidigare anslag, ansågs emellertid endast 50 000 kronor behöva nybeviljas för år 1944.

Detta belopp anses behöva tagas i anspråk först under det senare halvåret. För fortsatt ombyggnad av E-lok samt för insättande av nya ångpannor m. m. beräknas för första halvåret 1945 bliva erforderligt ett belopp av 150 000 kronor. Det totala anslagsbehovet under budgetåret 1944/45 skulle sålunda uppgå till (50 000 + 150 000) 200 000 kronor.

2. *Elektrolok, ersättningsanskaffning.*

Till anskaffning av 5 ackumulatorlok under år 1944 har i statförslaget för år 1944 upptagits ett belopp av 2 100 000 kronor. Härav anses 1 400 000 kronor belöpa sig på andra halvåret. Såsom framgår av den i nyssnämnda statförslag anförda motiveringen föreligger behov av omkring 15 dylika lok under de närmaste åren. Under nästa år torde därför böra anskaffas ytterligare 5 dylika lok. Därutöver erfordras 5 växlingslok av annan typ. Till förskotts betalning för dessa 10 lok erfordras under första halvåret 1945 cirka 1 200 000 kronor. Medelsbehovet för budgetåret 1944/45 till ifrågakarande ändamål uppgår således till (1 400 000 + 1 200 000) 2 600 000 kronor.

3. Elektrolok, reservdelar till.

För reservdelar till elektriska lok beräknas under första halvåret 1945 bliva erforderligt ett belopp av 210 000 kronor. Tillsammans med det för andra halvåret 1944 beräknade anslagsbehovet, 780 000 kronor, skulle således till här ifrågavarande anskaffningar för budgetåret 1944/45 erfordras en medelsanvisning av 990 000 kronor.

5. Rälsbussar.

För den anskaffning av rälsbussar, som planerats äga rum under år 1945, erfordras till förskottsbetalning vissa medel redan under första halvåret. För ifrågavarande ändamål har i detta sammanhang medtagits ett belopp av 250 000 kronor.

6. Lokomotorer.

Under år 1945 behöver anskaffas ett 10-tal lokomotorer, för vilka medel, beräknade till 250 000 kronor, erfordras anvisade under första halvåret 1945.

7. Person- och resgodsvagnar, ombyggnad.

Till rubricerade arbeten har i styrelsens skrivelse den 22 december 1943 för år 1944 upptagits ett belopp av 1 820 000 kronor. Som framgår av den där anförda motiveringen ingår i nämnda summa bl. a. 500 000 kronor till ändring av belysningsystemet i äldre vagnar samt 750 000 kronor för införande av rullager i vissa vagnar. För ifrågavarande arbeten, som beräknats taga en tid beträffande ändring av belysningsystemet av fyra år och beträffande inmonteringen av rullager tre år, beräknas kostnaderna under första halvåret 1945 uppgå till sammanlagt 1 060 000 kronor. Tillsammans med den del av det för kalenderåret 1944 beräknade medelsbehovet, som ansetts falla på senare halvåret (910 000 kronor), skulle sålunda för budgetåret 1944/45 under denna rubrik erfordras en medelsanvisning av (910 000 + 1 060 000) 1 970 000 kronor.

8. Postvagnar.

I sitt förslag till förnyelsefondsstat för år 1943 anmälde styrelsen behov av att anskaffa 7 postvagnar som ersättning för äldre slopmässiga dylika vagnar. Kostnaderna härför beräknades till cirka 830 000 kronor. Då från tidigare anslag kvarstode en behållning på 190 000 kronor, ansågs emellertid endast 640 000 kronor behöva nybeviljas för ändamålet. I förslaget till förnyelsefondsstat för år 1944 meddelade styrelsen, att någon beställning av vissa orsaker då ej ännu kommit till stånd, varför nyssnämnda anslagsmedel ännu ej tagits i anspråk. Med anledning härav ansågs för år 1944 endast ett tilläggsanslag på 20 000 kronor erforderligt.

Utöver nämnda antal vagnar erfordras ytterligare 15 postvagnar som ersättning för äldre dylika. Till förskottsbetalning av dessa, vilka beräknas draga en sammanlagd kostnad av cirka 2 000 000 kronor, erfordras under första halvåret 1945 cirka 670 000 kronor. Tillsammans med det för år 1944 äskade anslaget, 20 000 kronor, upptages således för budgetåret 1944/45 till ersättningsanskaffning av postvagnar ett belopp av 690 000 kronor.

9. Godsvagnar, ombyggnad.

Till fortsatt modernisering av godsvagnsparken inklusive införande av rullager samt — beträffande de övertagna smalspårsvagnarna — införande av tryckluftbroms har i statförslaget för år 1944 upptagits ett belopp av 3 050 000 kronor. Härav beräknas 1 700 000 kronor belöpa sig på andra halvåret.

För motsvarande arbeten under första halvåret 1945 beräknas cirka 1 100 000 kronor bliva erforderliga. Sammanlagt skulle således under denna

rubrik för budgetåret 1944/45 erfordras en medelsanvisning av 2 800 000 kronor.

XI. Materiel m. m. för biltrafik.

För materiel m. m. för biltrafik ha för år 1943 av förnyelsefondsmedel anvisats kronor 2 600 000. För samma ändamål har för år 1944 begärts anslag med kronor 3 300 000, varav 950 000 kronor beräknas falla på första halvåret och 2 350 000 kronor på andra halvåret. För budgetåret 1944/45 erfordras till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, förutom nämnda belopp av 2 350 000 kronor, ytterligare 500 000 kronor, eller sammanlagt 2 850 000 kronor, avsedda att disponeras sålunda:

Ersättningsanskaffning av samt ombyggnads- och förändringsarbeten å bilmateriel	kronor 1 750 000
Ombyggnads- och förändringsarbeten å bilmateriel	» 600 000
Ändringsarbeten och utrustning av vissa garage och verkstäder	» 250 000
Biljettmaskiner och diverse inventarier	» 250 000

Summa kronor 2 850 000.

XIII. Genom olyckshändelser förstörd egendom.

Kostnaderna för återställande av och ersättningsanskaffning för sådan genom brand och olyckshändelser förstörd egendom, för vilken avsättning till förnyelsefond äger rum, ha jämlikt av Kungl. Maj:t i brev den 19 mars 1926 meddelade bestämmelser hittills bestritts med förnyelsefondsmedel.

Som följd av den i årets statsverksproposition (kapitalbudgeten: investeringsplanen) föreslagna omläggningen av kapitalbudgeten och den i samband därmed stående frågan om omvandling av affärsverkens förnyelsefonder till värdeminskningskonton har fråga uppstått, huru finansieringen av sådan ersättningsanskaffning, som betingas av dylika katastrofskador, framdeles lämpligen bör ordnas. I anledning härav har riksräkenskapsverket i skrivelse den 20 januari 1944 förordat, att för täckande av skador av större omfattning å kapitalbudgeten uppföres ett för samtliga affärsverksfonder och övriga fastighetsförvaltande fonder gemensamt investeringsanslag — förslagsvis å 5 miljoner kronor — för vilket dispositionsreglerna böra överensstämma med driftbudgetens anslag till oförutsedda utgifter, samt att för täckande av smärre skador intill ett belopp, som kan anses motsvara den normala årskostnaden för sådana skador, i det i investeringsstaten ingående anslaget till »ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten» för vart och ett av de affärsdrivande verken inräknas ett belopp, som efter anvisning av Kungl. Maj:t kan ställas till vederbörande styrelses förfogande.

I anslutning till detta förslag, mot vilket järnvägsstyrelsen intet har att erinra, har under här ifrågavarande rubrik upptagits ett på grundval av de senaste årens kostnader för dylika var för sig smärre skador beräknat belopp av 1 500 000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

I sin skrivelse den 4 februari 1944 förklarar sig *vattenfallsstyrelsen* utgå från att de tre av styrelsen förvaltade fonderna, avseende kraftverken, kanalverken och fastighetsförvaltningen, komma att — på sätt i statsverkspropositionen förordats — sammanslås till en eller att i vart fall anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten skall vara gemensamt för de

tre rörelsegrenarna. Beträffande detta anslag erinrar styrelsen till en början, att därmed avses skola bestridas allenast från nyanläggningsarbeten fristående förnyelsearbeten. Styrelsen erinrar vidare, att styrelsen i skrivelse den 25 november 1943 med förslag till stat för förnyelsefondsmedel för år 1944 hemställt om bemyndigande att under sistnämnda år använda totalt 2 400 000 kronor av förnyelsefonderna utöver kvarstående delar av för år 1943 medgivna fonduttag. Av nämnda belopp har styrelsen beräknat intill 900 000 kronor bliva behövliga under första halvåret 1944. Av återstoden, 1 500 000 kronor, hänföra sig 1 100 000 kronor till distributionsanläggningarna och hava inräknats i härför i statsverkspropositionen äskat anslag.

Till en början skulle sålunda i anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten för statens vattenfallsverk för budgetåret 1944/45 behöva inräknas ett belopp av (2 400 000 — 900 000 — 1 100 000) 400 000 kronor, motsvarande det beräknade medelsbehovet för andra halvåret 1944. För hela budgetåret 1944/45 har vattenfallsstyrelsen emellertid beräknat medelsbehovet under anslaget till 2 000 000 kronor.

Såsom motivering härför anför styrelsen.

Det torde för framtiden få förutses, att beräkningen av anslagsbehovet för här förevarande ändamål, vilken kommer att få göras mer än 10 månader före ingången av det avsedda budgetåret, icke kan baseras på ett fastställande av de särskilda arbetena i detalj utan måste inriktas på en enligt erfarenheten erforderlig kostnadsram, innefattande jämväl någon marginal för oförutsedda variationer.

Medelsförbrukningen för förnyelsearbeten under perioden 1938—1942 anges i följande tabell.

År	Kraftverken exkl. distributionsanl. kronor.	Kanalverken kronor.	Fastighetsförvaltningen kronor.	Summa kronor.
1938.....	1 632 463	150 000	38 125	1 820 588
1939.....	729 201	190 000	44 700	963 901
1940.....	898 380	260 000	44 800	1 203 180
1941.....	958 644	109 575	54 700	1 122 919
1942.....	484 630	125 425	315 000	925 055

Med hänsyn till penningvärdets fall och den omständigheten att före den 1 juli 1944 medgivna fonduttag, som icke intill dess hunnit fullt utnyttjas, icke komma att kvarstå i någon form, synes anslaget för budgetåret 1944/45 böra sättas till minst 2 000 000 kronor. Om en marginal inräknas i anslaget första gången det beviljas, kunna de sedermera erforderliga nya anslagen anpassas efter den verkliga medelsförbrukningen.

Vattenfallsstyrelsen förklarar sig i sin skrivelse vidare ansluta sig till riksräkenskapsverkets förslag om att ett särskilt gemensamt anslag skulle anvisas för mötande av medelsbehov i anledning av katastrofskador. Styrelsen har dock funnit det av riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 5 000 000 kronor, vara väl lågt. Om ett dylikt gemensamt anslag ej anvisades, skulle enligt vattenfallsstyrelsens beräkningar styrelsens anslag till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten behöva bestämmas till 4 600 000 kronor.

I anslutning till vad riksräkenskapsverket anfört rörande den bokförings-

mässiga redovisningen av förluster på grund av katastrofrisker anför vattenfallsstyrelsen.

Meningen med den nu gällande föreskriften, att avsättningarna till förnyelsefond skola beräknas jämväl med hänsyn till brand- och olycksfallsrisker, måste ha varit, att en utjämning av skaderiskerna skulle ske, varav följer, att för iståndsättningskostnadernas täckande icke endast avsättningarna för just den skadade anläggningen utan även avsättningarna för andra analoga anläggningar skulle få tagas i anspråk. Detta förfarande strider emellertid mot det sätt, varpå värdeminskningsskontona efter den föreslagna omläggningen av kapitalbudgeten skola handhas, i det att för avskrivning av en ersatt anläggningsdel direkt endast får disponeras vad som hunnit avsättas till kontot för nämnda anläggningsdel. I den mån denna avsättning är för liten, skall en driftkostnaderna belastande extra avsättning till kontot göras för att möjliggöra full avskrivning. Vid katastrofskador kan emellertid i många fall den erforderliga extra avsättningen bli så stor, att verkets ekonomiska resultat helt förryckes. Riksräkenskapsverket påpekar, att möjlighet kommer att finnas för förlustens överförande till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Vattenfallsstyrelsen har icke något att erinra mot att ett sådant förfarande förutses, men det bör enligt styrelsens mening vara möjligt att giva det sådan form att, när så är lämpligt med hänsyn till en korrekt redovisning av verksamhetens ekonomiska resultat, förlusten successivt regleras medelst verkets driftmedel, motsvarande vad som vid nuvarande system sker, när ett extra stort uttag ur förnyelsefonden återställes medelst forcerad avsättning under några år.

I ett över samtliga kommunikationsverkens ifrågavarande framställningar avgivet gemensamt utlåtande den 10 februari 1944 har riksräkenskapsverket — med förmälan, att framställningarna avlåtits efter samråd med riksräkenskapsverket — förklarat sig icke hava något att erinra mot vad kommunikationsverken anfört rörande behovet av anslag för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten. Beträffande det av riksräkenskapsverket föreslagna gemensamma anslag, som skulle hava karaktären av katastrofreserv, framhåller ämbetsverket, att anslagsbehovet varje år borde prövas och anslaget utfyllas med förbrukade medel. Eventuellt borde anslaget varje år indragas och anvisas på nytt. Denna fråga krävde dock icke någon omedelbar lösning. Vattenfallsstyrelsens uttalande om önskvärdheten av att verken, när så vore lämpligt med hänsyn till en korrekt redovisning av verksamhetens ekonomiska resultat, kunde successivt reglera uppkomna förluster på grund av katastrofskador har icke föranlett någon riksräkenskapsverkets erinran. Riksräkenskapsverket framhåller i detta sammanhang, att fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster icke kunde användas för nu ifrågavarande ändamål med mindre Kungl. Maj:t efter framställning från vederbörande verks styrelse i varje särskilt fall så medgäve. Då initiativet sålunda låge i vederbörande verks hand och beslutanderätten vore förbehållen Kungl. Maj:t, förutsatte riksräkenskapsverket, att denna form för förlusttäckning icke komme till användning annat än då så vore oundgängligen nödvändigt. Riksräkenskapsverket hemställer, att ett för samtliga fastighetsfonder gemensamt investeringsanslag å 5 000 000 kronor för oförutsedda utgifter måtte uppföras å kapitalbudgeten.

Rörelsekrediter.

Postverket.

Generalpoststyrelsen meddelar i sin skrivelse, att för postverkets del något behov av särskild rörelsekredit åtminstone för närvarande icke förelåge, enär postverket i den skillnad, som i den av verket bedrivna penningförmedlande verksamheten uppstode mellan till verket inflytande och därifrån utbetalade belopp, erhöle ett betydligt rörelsekapital.

Telegrafverket.

I sin förut åberopade skrivelse har *telegrafstyrelsen* föreslagit, att en rörlig kredit måtte öppnas för telegrafverket i riksgäldskontoret och att maximigränsen för densamma måtte tills vidare fixeras till 25 000 000 kronor.

Styrelsen framhåller, att telegrafverkets behov av rörelsemedel bestämmes dels av storleken av den nödvändiga materiallagerhållningen, dels av behövliga medel för kassahållning för krediter till verkets kunder huvudsakligen för samtals- och telegramavgifter och för förskottering av kostnader, som skola ersättas verket av utomstående, dels ock av storleken av hos verket innesående depositioner m. m. dylikt.

Materiallagerhållningen vore, framhåller styrelsen, den väsentligaste faktor, som påverkade behovet av rörelsemedel. Den starka utvecklingen av telegrafverkets rörelse påkallade ökade dylika medel. Det kunde emellertid också tänkas, att tillfälliga överskott av likvida medel uppstode för telegrafverket. Dessa överskott borde få deponeras i riksgäldskontoret mot ränta. Om likvida medel på detta sätt skulle komma att permanent inneså i riksgäldskontoret, skulle reglering härav kunna ske genom att i ett kommande års investeringsstat upptoges lämpligt belopp härav såsom inkomst å telegrafverkets fond vid sidan av avskrivningsmedel inom fonden, övriga kapitalmedel och investeringsbemyndigande. *Telegrafstyrelsen* framhåller slutligen, att det vore nödvändigt att omedelbart öppna en rörelsekredit för telegrafverket. Uppenbarligen låge det i verkets intresse att utnyttja krediten så litet som möjligt, enär verket ju bleve skyldigt att betala ränta på ianspråktagna belopp.

Statens järnvägar.

Järnvägsstyrelsen har, under förutsättning att de hos riksgäldskontoret innesående pensions- och förnyelsefondsmedlen, på sätt föreslagits, komme att salderas mot det å statens järnvägars fond bokförda kapitalet, beräknat behovet av rörelsekredit för statens järnvägar till 50 000 000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

Vattenfallsstyrelsen har på anförda skäl förklarat sig anse vattenfallsverkets rörliga kredit böra avse ett belopp av minst 10 000 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i silt utlåtande den 10 februari 1944 förklarat sig icke hava något att erinra mot vad affärsverken anförde rörande kredit för förstärkning av verkens rörelsemedel.

Departement-
chefen.

Nu förevarande frågor beröra vissa delar av det förslag rörande kapitalbudgetens omläggning, som framlagts i årets statsverksproposition och som syftar till att vinna större överskådliggheit över de statliga investeringarna. Enligt detta förslag skola ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, i motsats till vad fallet hittills varit, redovisas över riksstaten. Den föreslagna, av riksdagen numera i princip godkända omläggningen förutsätter, att anslag å kapitalbudgeten anvisas till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten och att verkens behov av rörelsekrediter tillgodoses.

Kommunikationsverken hava nu förebragt utredning om medelsbehovet för nästa budgetår i båda dessa hänseenden och därvid samtidigt omräknat tidigare upprättade förslag till förnyelsefundsstater för år 1944 till att avse allenast första hälften av detta år.

I samband med de sålunda avgivna förslagen hava ämbetsverken till behandling upptagit en del frågor av finansiell natur, till vilka Kungl. Maj:ts sedermera torde få taga ställning efter anmälan av chefen för finansdepartementet.

I nu förevarande sammanhang knytes intresset närmast till storleken av de olika anslagen för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten. Samtliga förslag i detta hänseende utgå från den förutsättningen, att några medel till mötande av risk för större skador (katastrofskador) icke skola inräknas i verkens anslag. Medel för täckande av sådana skador skulle i stället, enligt ett av riksräkenskapsverket framlagt förslag, anvisas å ett för samtliga affärsverks- och fastighetsfonder gemensamt investeringsanslag å 5 000 000 kronor till oförutsedda utgifter. För smärre skador däremot skulle anslagsmedel ställas till de särskilda verkens förfogande.

Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag funnit övervägande skäl tala för att i de skilda anslagen till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten icke inräknas medel till täckande av katastrofskador. Det är emellertid icke givet, att ett särskilt anslag för mötande av oförutsedda utgifter av denna natur måste anvisas. Skälet för förslaget härom torde närmast hava varit, att det sammanlagda medelsbehovet skulle kunna minskas genom en dylik åtgärd. Med hänsyn till att anslaget icke skulle tagas i anspråk i andra fall än då en katastrof inträffar synes det å ena sidan skäligen likgiltigt, hur stort anslag som beräknas för ändamålet, och å andra sidan ganska uppenbart att även det av riksräkenskapsverket ifrågasatta beloppet av 5 000 000 kronor i visst fall kan vara otillräckligt, exempelvis då fråga är om förstörelse av en kraftstation. Det vill förefalla, som om det avsedda syftet skulle med mindre omgång kunna nås, om vederbörande verk bemyndigades att temporärt — i avbidan på att särskilda täckningsanslag hinna anvisas av riksdagen — taga under händer varande medel eller rörelsekrediter i anspråk för att bestrida kostnader för avhjälpande av katastrofskador. Då det synes lämpligast, att rörelsekrediternas storlek avpassas utan hänsyn till att de skola kunna möta medelsanspråk av den storleksordning, som kan ifrågakomma för nu avsedda ändamål, ligger det enligt min mening närmast till hands att söka en lösning av frågan på den vägen.

att riksdagens bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att i fall av behov medgiva överskridande av de högsta belopp för de affärsdrivande verkens rörelsekrediter, som med hänsyn till rörelsekrediternas egentliga ändamål kunna bli fastställda. Förslag av denna innebörd, avseende jämväl fastighetsfonderna, torde senare få framläggas av chefen för finansdepartementet. För täckande av mindre skador torde till de särskilda verkens förfogande ställda anslagsmedel böra tagas i anspråk, dock att beträffande telegrafverket hinder ej bör möta att såsom underhållskostnad avföra kostnader för vissa av telegrafstyrelsen angivna smärre skador.

Med dessa utgångspunkter och då jag icke har något att erinra mot storleken av de anslag, vilka av ämbetsverken äskats för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, förordar jag att anslag till dessa ändamål för nästa budgetår anvisas med 3 700 000 kronor för postverket, 19 950 000 kronor för telegrafverket, 29 640 000 kronor för statens järnvägar samt 2 000 000 kronor för statens vattenfallsverk. Härvid har jag utgått från att förnyelsefondsstater för första halvåret 1944 komma att av Kungl. Maj:t fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med av ämbetsverken framlagda förslag.

I anledning av vad vattenfallsstyrelsen anfört om att före den 1 juli 1944 medgivna fonduttag, som icke intill dess hunnit fullt utnyttjas, ej skulle kvarstå i någon form, vill jag framhålla att behållningar, som vid nämnda tidpunkt kvarstå å medel, vilka av Kungl. Maj:t anvisats att utgå ur vederbörande förnyelsefonder, på sätt chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av årets statsverksproposition böra överföras till motsvarande för budgetåret 1944/45 anvisade anslag på samma sätt som reservationer å äldre reservationsanslag. Detta gäller bland annat de å tidigare års förnyelsefondsstater för statens järnvägar anvisade belopp om tillhoppa 1 138 164 kronor, som järnvägsstyrelsen förutsatt skola få disponeras under nästa budgetår.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, avses de nya anslagen till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten för sådana ändamål, som äro av beskaffenhet att enligt hittills gällande grunder kunna bestridas med medel av förnyelsefonderna men för vilka medel icke kunnat inräknas i de olika anslagen för å kapitalbudgeten särskilt rubricerade ändamål.

För att möjliggöra ett förverkligande av syftet att vinna bästa möjliga överblick över investeringsmedlens användning synes det för telegrafverkets del önskvärt, att anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende göres till föremål för en viss differentiering med hänsyn till olika med anslaget avsedda ändamål. Det är icke görligt att för nästa budgetår vidtaga någon ändring i anslagsbeteckningen, men en uppdelning av anslaget från och med budgetåret 1945/46 torde böra tagas under övervägande, varvid skilda anslagsrubriker närmast kunna ifrågakomma exempelvis för rikskablar, utvidgning av lokalnät, rundradiostationer och automatisering av telefonstationer. Närmare utredning och förslag i fråga om anslagsrubricering torde böra framläggas av telegrafstyrelsen i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1945/46. Lämpligen böra därvid i de särskilda anslagen inräknas

medel även för arbeten av natur att för närvarande bekostas med förnyelsefondsmedel, varigenom anslaget till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten kan i viss mån begränsas. Vad angår telegrafverkets husbyggnader synes det mig naturligt att sådana mindre hus, som allenast utgöra ett hölje kring automatiska växelstationer, finansieras från anslag för automatisering. Kostnaderna för övriga hus böra bestridas från det av de exemplifierade anslagen, vilket närmast motsvarar de ändamål, husen avses skola tjäna. För större telegraf- och telefonstationsbyggnader böra liksom hittills särskilda investeringsanslag anvisas. Det bör övervägas, om icke — i anslutning till vad som gäller för statens järnvägar — ett särskilt anslag bör anvisas såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.

I avbidan på en eventuell differentiering av telegrafverkets investeringsanslag på sätt här antytts torde med avseende å finansieringen av telegrafverkets husbyggnader få tillämpas de principer, som angivits i den i det föregående omnämnda, inom telegrafstyrelsen upprättade promemorian. Byggnader för automatiska växelstationer, som icke äro av standardtyp och ringa storlek, böra därvid finansieras från anslaget till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende. Uppförande av byggnad, som beräknas draga en kostnad överstigande 50 000 kronor, bör oavsett ändamålet få ske endast efter bemyndigande av Kungl. Maj:t.

Ur statsfinansiell synpunkt lär det icke vara erforderligt att med någon större grad av exakthet bestämma behovet av rörelsekrediter för affärsverken. De böra enligt min mening tillmätas med tämligen vid marginal, så att det kan bli möjligt för ämbetsverken att smidigt anpassa sig efter de vid olika tidpunkter skiftande behoven. Då ianspråktagandet av krediterna förenas med skyldighet att erlægga ränta, lär det icke behöva befaras att krediterna skola användas i större utsträckning än som påkallas av därmed avsedda ändamål. Jag finner ur här angivna synpunkter icke anledning till erinran mot ämbetsverkens förslag om krediternas storlek.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels å kapitalbudgeten för budgetåret 1944/45 under Statens affärsverksfonder anvisa följande investeringsanslag, nämligen till

<i>Postverket: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten</i>	kronor 3 700 000,
<i>Telegrafverket: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten</i>	kronor 19 950 000,
<i>Statens järnvägar: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten</i>	kronor 29 640 000,
<i>Statens vattenfallsverk: Gemensamt anslag: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten</i>	kronor 2 000 000;

dels ock bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att för beredande av rörelsekapital åt telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk tillhandahålla rörliga krediter av respektive 25 000 000 kronor, 50 000 000 kronor och 10 000 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.

Förslag till förnyelsefondsstat för statens järnvägar för första halvåret 1944.

A. Nybegärda anslag.

Arbeten och anskaffningar	Förslag till stat för 1/1— 30/6 1944
I. <i>Spår och bangårdar med husbyggnader.</i>	
1. Åstorp, ändring av spårsystemet	250 000
2. Åkers styckebruk, ändring av bangårdsanordningarna . . .	90 000
3. Bostadslägenheter, utvidgning av enrumslägenheter	150 000
4. » » , moderniseringsarbeten	500 000
5. Storvik, ombyggnad och modernisering av stationshuset . . .	50 000
6. Kalmar C, ombyggnad och modernisering av stationshuset .	100 000
7. Motala C, nytt godsmagasin	125 000
8. Växjö, lokaler för personal i yttertjänst	130 000
9. Ystad, ny lokstation	300 000
10. Stockholm C, förberedande arbeten för uppförande av nytt ilgodsmagasin	150 000
11. Diverse arbeten	1 250 000
II. <i>Bangårdsmaskinerier</i>	250 000
III. <i>Anläggningar för telefon samt elektrisk belysning.</i>	
1. Ledningstagare	40 000
2. Diverse arbeten å telefon- och kabelanläggningar	160 000
3. Diverse arbeten å elektriska kraft- och belysningsanlägg- ningar	175 000
IV. <i>Anläggningar för elektrisk tågdrift.</i>	
1. Utbyte av 9 st. snabbbrytare å malmbanan	50 000
2. Diverse arbeten	700 000
V. <i>Anläggningar vid huvudverkstäder.</i>	
Diverse arbeten	200 000
VI. <i>Anläggningar för förrådsavdelningen.</i>	
Diverse arbeten	5 000
VII. <i>Rullande materiel.</i>	
1. Elektrolok, ersättningsanskaffning	700 000
2. » , reservdelar till	275 000
3. » , ombyggnad	40 000
4. Lokomotorer	300 000
5. Person- och resgodsvagnar, ombyggnad	910 000
6. Godsvagnar, ombyggnad	1 350 000
7. Diverse arbeten	750 000
VIII. <i>Materiel m. m. för biltrafik</i>	950 000
IX. <i>Inventarier</i>	1 900 000
Summa	11 850 000

B. Anslag å 1939, 1940 och 1942 års förnyelsefondsstater, vilkas fortsatta disposition är erforderlig under första halvåret 1944 samt budgetåret 1944/45.

Arbeten och anskaffningar	År	Ursprungligt anslag kronor	Beräknad behållning kronor
Förändring av bangården vid Ånge	1939	110 000	48 000
Utvidgning av spårsystemet vid Ånge bangård ..	1942	200 000	150 000
Överliggningshus m. m.	1940	100 000	26 300
Ombyggnad och modernisering av malmbanans kontaktledningar och högspända belysnings- ledningar	Senast 1942	500 000	770 000
Ombyggnad av huvudförrådet i Östersund	1942	150 000	143 864

F ö r s l a g
till
anslag för budgetåret 1944/45 till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid statens järnvägar.

Arbeten och anskaffningar	Från förslaget till förnyelsefunds- stat för år 1944 överförda belopp, avseende andra halvåret 1944	Å första halvåret 1945 belöpande belopp	Summa för budgetåret 1944/45
	K r o n o r		
I. <i>Spår och bangårdar med husbyggnader.</i>			
1. Åstorp, ändring av spårsystemet	400 000		400 000
2. Åkers styckebruk, ändring av bangårdsanordningarna	150 000		150 000
3. Bostadslägenheter, utvidgning av enrumslägenheter	150 000	150 000	300 000
4. » , moderniseringsarbeten	500 000	500 000	1 000 000
5. Störvik, ombyggnad och modernisering av stationshuset	100 000		100 000
6. Kalmar C, d:o	100 000		100 000
7. Motala C, nytt godsmagasin	150 000		150 000
8. Hagalunds övre, utvidgning av driftverkstaden	470 000		470 000
9. Ystad, ny lokstation	400 000		400 000
10. Stockholm C, förberedande arbeten för uppförande av nytt ilgodsmagasin	150 000		150 000
11. Diverse arbeten	1 250 000	1 250 000	2 500 000
II. <i>Broar, viadukter, vägbroar och vägporlar</i>	500 000		500 000
III. <i>Bangårdsmaskinerier</i>	250 000	250 000	500 000
IV. <i>Anläggningar för telefon samt elektrisk belysning.</i>			
1. Revidering och automatisering av trafiksektionernas telefonanordningar	100 000		100 000
2. Ledningstagare	60 000	60 000	120 000
3. Diverse arbeten å telefon- och kabelanläggningar	150 000	160 000	310 000
4. Diverse arbeten på elektriska kraft- och belysningsanläggningar	175 000	175 000	350 000

Arbeten och anskaffningar	Från förslaget till förnyelsefunds- stat för år 1944 överförda belopp, avseende andra halvåret 1944	Å första halvåret 1945 belöpande belopp	Summa för budgetåret 1944/45
K r o n o r			
V. <i>Anläggningar för elektrisk tågdrift.</i>			
1. Utbyte av 9 st. snabbbrytare å malmbanan	150 000		150 000
2. Diverse arbeten	300 000	825 000	1 125 000
VI. <i>Anläggningar vid huvudverkstäder.</i>			
1. Modernisering av värmeled- ningen m. m. vid huvudverk- staden i Örebro		250 000	250 000
2. Diverse arbeten	175 000	200 000	375 000
VII. <i>Anläggningar för förrådsavdel- ningen.</i>			
Diverse arbeten	5 000	5 000	10 000
VIII. <i>Färjelägen</i>	250 000		250 000
IX. <i>Rullande materiel.</i>			
1. Ånglok, ombyggnad	50 000	150 000	200 000
2. Elektrolok, ersättningsan- skaffning	1 400 000	1 200 000	2 600 000
3. » , reservdelar till	780 000	210 000	990 000
4. » , ombyggnad	455 000		455 000
5. Rälsbussar		250 000	250 000
6. Lokomotorer		250 000	250 000
7. Person- och resgodsvagnar, ombyggnad	910 000	1 060 000	1 970 000
8. Postvagnar	20 000	670 000	690 000
9. Godsvagnar, ombyggnad	1 700 000	1 100 000	2 800 000
10. Diverse arbeten	750 000	750 000	1 500 000
X. <i>Sjöfartsmateriel</i>	25 000		25 000
XI. <i>Materiel m. m. för biltrafik</i>	2 350 000	500 000	2 850 000
XII. <i>Inventarier</i>	1 900 000	1 900 000	3 800 000
XIII. <i>Genom olyckshändelser förstörd egendom</i>		1 500 000	1 500 000
Summa	16 275 000	13 365 000	29 640 000

) Avser hela budgetåret.